

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2527/2022
01.02.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миле Петковић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Маријета Јовановић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1205/2021 од 20.07.2021. године, у седници већа одржаној 01.02.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1205/2021 од 20.07.2021. године и допунско решење истог суда Гж 1205/2021 од 25.11.2021. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П 279/2020 од 28.10.2020. године, ставом првим изреке, утврђено је да је ништав и да не производи правно дејство уговор о пружању адвокатских услуга, закључен између тужиоца као корисника адвокатских услуга и тужене као пружаоца адвокатских услуга, потврђен од Јавног бележника Баљевић Јелене из ... под УОП-Т: ..-2018 од 22.06.2018. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 10.000 евра са законском затезном каматом на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена, почев од 22.06.2018. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, док је тужбени захтев за исплату још 5.000 евра до тражених 15.000 евра са законском затезном каматом на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена почев од 22.06.2018. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, по истом основу, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 157.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1205/2021 од 20.07.2021. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда и пресуђено: одбија се тужбени захтев тужиоца да се утврди да је ништав и не производи правно дејство уговор о пружању адвокатских услуга, закључен између тужиоца као корисника адвокатских услуга и тужене као пружаоца адвокатских услуга, потврђен од Јавног бележника Јелене Баљевић из ... под УОП-Т: ..-2018 од 22.06.2018. године, као и захтев тужиоца да

се обавезе тужена да му на име стицања без основа исплати износ од 15.000 евра са законском затезном каматом на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена почев од 22.06.2018. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС. Обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 185.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности па до исплате.

Допунски решењем Апелационог суда у Нишу Гж 1205/2021 од 25.11.2021. године, обавезан је тужилац да туженој поред досуђеног износа трошкова парничног поступка од 185.000,00 динара, исплати на име трошкова парничног поступка још 201.775,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничност стања.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном пред другостепеним судом, пред којим је отворена расправа у смислу одредбе члана 383. став 4. ЗПП, следи да је између тужиоца и тужене закључен спорни уговор о пружању адвокатских услуга 22.06.2018. године на основу кога је тужена као адвокат и давалац услуга тужиоцу пружала адвокатске услуге у предмету Вишег суда у Зајечару К 60/17 све до правноснажног окончања истог и предузимала све правне радње, које су таксативно наведене у тексту уговора. Тужилац се обавезао да за извршене услуге на име награде и накнаде трошкова за пружање адвокатских услуга исплати износ од 10.000 евра и овластио тужену да наведени износ новца наплати у целости од купца стана који се налази у ... у насељу ... који је у власништву тужиоца. Тужилац је издао туженој специјално пуномоћје истог дана којим је овластио тужену да као адвокат у његово име и за његов рачун у својству продавца потпише предуговор и главни уговор о купопродаји његовог стана у ..., насеље ... Ц 3/1/19 и да наплати од купца потраживање, а да од тог новца наплати своје услуге по основу уговора о пружању адвокатских услуга. Уговором о купопродаји непокретности УОП: 1015-2018 од 05.07.2018. године, стан је продат купцу ВВ из ... за купопродајну цену од 10.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Тужилац је ангажовао тужену након што је био незадовољан одбраном претходног адвоката, а тужена је, због тежине кривичног дела, на име вредности пружања својих услуга тражила износ од 10.000 евра, који износ је након продаје стана тужиоца задржала на име дуга.

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду и одлучио тако што је одбио тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о пружању адвокатских услуга од 22.06.2018. године и захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име стицања без основа исплати износ од 15.000 евра уз закључак да су парничне странке уговориле награду у паушалном износу за пружање континуиране правне помоћи, те да је наведени уговор закључен у свему у складу са чланом 5. став 1. и 2. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката, због чега наведени уговор није ништав и производи правно дејство. Уговорена награда и накнада паушално од 10.000 евра за услуге које је тужена као адвокат пружала тужиоцу у кривичном поступку је неспоран износ који њој припада, а остатак износа од 5.000 евра није досуђен тужиоцу, јер тужилац у смислу члана 228 – 231. ЗОО није доказао да је тужена продала спорни стан за купопродајну цену од 15.000 евра.

Ревизијом тужиоца се основано указује да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 384. став 1., члана 7 и 8. Закона о парничном поступку, прописану одредбом члана 407. став 1. тачка 3. истог Закона. Ово, јер при опредељењу да отвори расправу у смислу члана 383. став 4. ЗПП, другостепени суд је био дужан да поступи на начин прописан одредбом члана 384. став 1. Закона о парничном поступку, те да на расправу позове странке, њихове пуномоћнике, као и сведоке који су предложени у току поступка, а што није учинио.

Наиме, у ситуацији када није прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и позивом на одредбу члана 383. став 3. ЗПП, одржао расправу и донео побијану пресуду, другостепени суд је био дужан да изведе доказ непосредним саслушањем сведока и парничних странака, да би формирао и оценом доказа образложио сопствено уверење. Другостепени суд је слободан да одлучи које ће сведоке да саслуша, исказе других сведока да прочита, у зависности од садржине исказа датих пред првостепеним судом и значаја који је, од стране првостепеног суда, дат исказима појединих сведока. У конкретном случају, правилност примене материјалног права се не може испитати јер другостепени суд није дао свеобухватну оцену о правном значају чињеница истицаних у поступку. Спорно питање правне природе уговорног односа, уговорене накнаде, допуштености оваквог уговарања, постојање правне везе која би оправдавала прелазак имовинске користи из имовине једног лица у имовину другог лица, питање висине купопродајне цене, првостепени суд је утврдио тако што је прихватио исказ тужене да је предметни стан, власништво тужиоца продат за износ од 10.000 евра, као и исказе сведока ГГ и ВВ, док је одбио предлог пуномоћника тужиоца за саслушање сведока наведених у образложењу првостепене одлуке са разлога што су битне чињенице утврђене из изведених предложених других доказа, те би овакво извођење доказа допринело одуговлачењу поступка. Одбијен је и предлог за здруживање списка К 141/20 са закључком да је грађанскоправна одговорност шира од појма кривичноправне одговорности.

У горе описаној ситуацији када није прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, другостепени суд је био дужан да на одржаној расправи саслуша парничне странке и сведоке на чијим исказима је заснована одлука, имајући у виду начело непосредности прописано одредбом члана 4. ЗПП, на основу кога суд одлучује о тужбеном захтеву по правилу на основу усменог, непосредног и јавног расправљања. Нејасном констатацијом да из исказа сведока којима је суд дао веру, без

означавања о којим лицима се ради, другостепени суд је учинио горе наведену битну повреду одредаба парничног поступка коју је дужан да у поновном поступку отклони.

Такође, првостепени суд је изнео правни став да у овој правној ствари нема места примени одредбе члана 5. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, јер се не ради о континуираној правној помоћи и уговорена награда не може да се односи на радње заступања пред судовима и државним органима, док је другостепени суд супротно утврдио да су странке уговориле награду у паушалном износу за пружање континуиране правне помоћи, те да уговор који је потписан и закључен у писменој форми није ништав с обзиром на садржину члана 5. став 1. и 2. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката, на који начин је утврдио другачије чињенично стање, а да при томе није извео доказе непосредно, није дао оцену доказа, па се не може ни прихватити закључак другостепеног суда у односу на природу њиховог уговорног односа, јер другостепени суд није разјаснио праву вољу уговорних страна, које послове је тужена све обављала за тужиоца, с обзиром на закључак да се ради о континуираној правној помоћи. Такође се не може прихватити ни закључак другостепеног суда да тужилац није доказао да је тужена продала спорни стан за купопродајну цену од 15.000 евра с обзиром на одсуство исказа саслушаних сведока, али и разлога да се не прихвате предлози тужиоца за саслушање сведока наведених у првостепеном поступку.

У поновном поступку, другостепени суд ће непосредно извести доказе како би имао могућност да их цени по свом уверењу, на начин прописан одредбом члана 8. Закона о парничном поступку. Свеобухватном оценом писмених доказа и исказа странака и сведока, имајући у виду и одредбе члана 23. став 1. и 2. Закона о адвокатури, као и одредбе Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/2012), разјасниће врсту односа парничних странака у погледу пружања адвокатских услуга, као и висину купопродајне цене стана који је власништво тужиоца, а који је тужена продала по специјалном пуномоћју тужиоца.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**